

Verksamhetsredogörelse 2015

Hälsa- och sjukvårdens ansvarsnämnd
Medical Responsibility Board

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Innehåll

HSAN:s uppgifter	4
Verksamheten	5
Ny värdmyndighet	5
Inkomna och avgjorda ärenden.....	6
Om de avgjorda ärendena	7
Nämnd- och ordförandebeslut	7
Antalet prövade ärenden initierade av IVO	7
Behörighetsinskränkningar	7
Antal avgjorda ärenden	8
På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?.....	9
Prövotid	9
Återkallelse av legitimation	9
Övrigt	11
Ärendebalans	11
Sammanträden.....	11
Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2015	12

HSAN:s uppgifter

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnds (HSAN) uppgifter regleras i förordningen (2011:582) med instruktion för Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (instruktionen).

Enligt 1 § första stycket instruktionen ska HSAN pröva ärenden enligt 8 kap. 1-12 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), PSL, dvs. behörighetsfrågor avseende legitimerad personal inom hälso- och sjukvården. HSAN prövar följande frågor.

- prøvotid
- återkallelse av legitimation
- återkallelse av annan behörighet
- begränsning av förskrivningsrätt
- ny legitimation när yrkesutövarens legitimation är återkallad samt
- ny behörighet när yrkesutövarens behörighet är återkallad

Enligt 1 § andra stycket instruktionen ska HSAN medverka till att stärka patientsäkerheten inom hälso- och sjukvården inklusive tandvården.

Enligt 6 § instruktionen ska HSAN senast den 22 februari varje år lämna en redogörelse till regeringen om sin verksamhet under det senaste kalenderåret samt om kostnaderna för verksamheten.

Verksamheten

Ny värdmyndighet

Mot bakgrund av att Socialstyrelsen inte längre är tillsynsmyndighet över hälso- och sjukvården och inte är part i de ärenden som HSAN handlägger beslutade regeringen den 12 februari 2015 att ge Socialstyrelsen i uppdrag att som värdmyndighet sköta administration och handläggningsuppgifter åt HSAN. Regeringen beslutade att Socialstyrelsen skulle förbereda och genomföra inordnandet av dessa uppgifter i Socialstyrelsen till den 1 juli 2015. Socialstyrelsen skulle genomföra uppdraget i samråd med Kammarkollegiet och HSAN samt hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) löpande informerat om hur uppdraget fortkred.

En delredovisning av uppdraget har lämnats till Regeringskansliet (Socialdepartementet) den 31 december 2015. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 november 2016. Socialstyrelsen lämnade en delrapport den 30 december 2015 till Regeringskansliet.

Redogörelsen om kostnaderna för verksamheten lämnas separat av Socialstyrelsen. Denna redogörelse omfattar enbart själva verksamheten under kalenderåret 2015.

Inkomna och avgjorda ärenden

Verksamheten vid HSAN styrs av antalet inkomna anmälningar och ansökningar. Anmälan kan göras av Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Justitieombudsmannen (JO) och Justitiekanslern (JK). Ansökan om ny legitimation m.m., återkallelse av legitimation, begränsning av förskrivningsrätt samt provotid kan göras av den yrkesutövare som saken gäller. HSAN kan inte på eget initiativ ta upp frågor som rör personalen inom hälso- och sjukvården.

Vid årets början uppgick antalet pågående ärenden till 24. Under år 2015 har det kommit in totalt 140 ärenden. Antalet inkomna ärenden under åren 2013 till 2015 framgår av tabell 1.

Tabell 1 Antalet inkomna ärenden

År	Antal ärenden
2013	135
2014	116
2015	140

Vad som yrkats i ärendena framgår av tabell 2. Som framgår av tabellen överstiger antalet yrkade behörighetsåtgärder antalet ärenden. Det beror på att i ett ärende kan det finnas flera yrkanden.

Tabell 2 Yrkanden

Yrkanden	2013	2014	2015
Föreläggande om läkarundersökning	4	2	2
Provotid	42	28	49
Återkallelse av legitimation	42	31	43
Återkallelse av legitimation på egen begäran	4	20	9
Återkallelse av förskrivningsrätt	15	7	1
Återkallelse av förskrivningsrätt på egen begäran	4	9	4
Ansökan om ny legitimation	17	14	27
Ansökan om ny förskrivningsrätt	9	4	5
Övrigt	1	4	-
Totalt antal yrkanden	138	119	140 ¹

Av de under år 2015 inkomna ärendena har 95 ärenden sin grund i anmälningar från IVO, se tabell 3.

Tabell 3 Antalet anmälningar från IVO

År	Anmälningar från IVO
2013	96
2014	66
2015	95

¹ 2015 redovisas enbart förstahandsyrkandet.

Om de avgjorda ärendena

Nämnd- och ordförandebeslut

Enligt PSL ska beslut i behörighetsärenden som huvudregel fattas av nämnden. Ordföranden får dock, med vissa i lagen angivna undantag, ensam fatta beslut i följande ärenden.

1. frågor som innebär att ett ärende inte avgörs i sak,
2. om återkallelse på egen begäran av legitimation eller behörighet, och
3. om återkallelse av legitimation då den legitimerade inte följt ett föreläggande om läkarundersökning.

Av tabell 4 framgår fördelningen mellan nämnd- och ordförandebeslut.

Tabell 4 Fördelning nämnd- och ordförandebeslut

Beslutstyp	2013	2014	2015
Nämndbeslut	137	145	82
Ordförandebeslut	21	46	15
- varav prövning i sak	10	28	14
- respektive avskrivna/avvisande	11	10	1
Totalt antal beslut	158	191	97
- andel nämndbeslut %	87	76	85
- andel ordförandebeslut %	13	24	15

Antalet prövade ärenden initierade av IVO

Antalet ärende initierade av IVO och andelen bifall i denna grupp framgår av tabell 5.

Tabell 5 Avgjorda ärenden initierade av IVO

Ärenden	2013	2014	2015
Antal prövade ärenden	112	94	60
Antal bifall (inklusive ärenden där yrkanden delvis bifallits)	99	80	56
Andel bifall %	89	85	93
Andel avslag %	11	15	7

Behörighetsinskränkningar

Antal behörighetsinskränkningar i form av återkallade legitimationer, begränsning eller indragning av förskrivningsrätt och beslutade prövotider framgår av tabell 6, 7 och 8 nedan. I tabellerna redovisas också vilka yrkeskategorier som blivit föremål för de olika åtgärderna och i vilken omfattning.

Tabell 6 Återkallade legitimationer

Yrke	2013	2014 ²	2015
Läkare	25	16	14
Sjuksköterskor och barnmorskor	14	27	10
Tandläkare	2	5	5
Övriga	5	7	5
Totalt	46	55	34

Tabell 7 Begränsningar/återkallelse av förskrivningsrätt

Yrke	2013	2014	2015
Läkare	12	13	-
Tandläkare	3	2	1
Totalt	15	15	1

Tabell 8 Prövotid

Yrke	2013	2014	2015 ³
Läkare	12	10	10
Sjuksköterskor och barnmorskor	27	27	18
Tandläkare	4	2	1
Övriga	5	-	1
Totalt	48	39	30

Antal avgjorda ärenden med påföljd

Totalt antal avgjorda ärenden framgår av tabell 9. Antalet avgjorda ärenden sjönk under 2015 jämfört med de två föregående åren. Orsaken till detta är främst att HSAN genomfört en fysisk flytt till ny värdmyndighet (Socialstyrelsen) och att en förändring av personal som utreder ärenden har skett. Detta har under andra halvåret 2015 framförallt påverkat den administrativa och utredande hanteringen av ärenden vid Socialstyrelsen. Antalet anmälningar från IVO har under andra halvåret 2015 också ökat jämfört med föregående år.

Tabell 9 Totalt avgjorda ärenden

År	Antal ärenden
2013	109
2014	109
2015	65

² Ett beslut om återkallelse av legitimation avser en yrkesutövare med dubbla legitimationer (läkare och sjuksköterska). Ett beslut om återkallelse av legitimation som läkare saknar rättsverkan eftersom läkaren ifråga var avliden när beslut fattades.

³ I de 30 besluten om prövotid ingår 3 beslut om prövotidsplan där det tidigare fattats delbeslut om prövotid.

På vilka grunder har beslut om behörighetsåtgärder meddelats?

Prövotid

Beslut om prövotid kan enligt PSL fattas på någon av följande grunder

- Grund 1 oskicklighet vid yrkesutövningen som kan befaras påverka patientsäkerheten
- Grund 2 brott som begåtts i eller utanför yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 yrkesutövaren har uppsåtligen eller av oaktsamhet brutit mot någon föreskrift av väsentlig betydelse för patientsäkerheten
- Grund 4 på grund av andra omständigheter kan befaras vara olämplig
- Grund 5 sjukdom eller någon annan liknande omständighet som innebär att det kan befaras att yrkesutövaren inte kommer att kunna utöva yrket tillfredsställande

På vilka grunder beslut om prövotid har fattats framgår av tabell 10

Tabell 10 Grunder för beslut om prövotid

Grund	2013 ⁴	2014 ⁵	2015	Totalt
Grund 1	13	6	5	24
Grund 2	7	5	5	17
Grund 3	2	1	1	4
Grund 4			-	-
Grund 5	31	30	23	84
Totalt antal beslut per år	48 ⁶	39 ⁷	38 ⁸	121 ⁹

Återkallelse av legitimation

Återkallelse av legitimation enligt PSL kan ske på följande grunder:

- Grund 1 grov oskicklighet

⁴ Grund 1 både beslut om oskicklighet och olämplighet.

⁵ Grund 1 både beslut om oskicklighet och olämplighet.

⁶ Inklusivt 5 beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 1+3, 1+4 och 2+3 (3 beslut)

⁷ Inklusivt 3 beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 1+4 och 2+3 (2 beslut)

⁸ Inklusivt 4 beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 1+4 och 2+3 (3 beslut)

⁹ Se not 5-7

- Grund 2 grov brottslighet i eller utanför yrkesutövningen som är ägnat att påverka förtroendet för yrkesutövaren
- Grund 3 på annat sätt har visat sig uppenbart olämplig att utöva yrket
- Grund 4 sjukdom eller liknande omständighet
- Grund 5 under pågående provotid på nytt visat sig olämplig att utöva sitt yrke
- Grund 6 underlåtenhet att följa beslutad provotidsplan
- Grund 7 egen begäran om återkallelse
- Grund 8 en "ursprungslegitimation" har återkallats
- Grund 9 yrkesutövaren som föreslagits att låta sig läkarundersökas har inte följt föreläggandet

Tabell 11 Grunder för beslut om återkallelse

Grund	2013	2014	2015
Grund 1	6	2	3
Grund 2	18	11	5
Grund 3	1	4	2
Grund 4	13	8	6
Grund 5	-	3	-
Grund 6	1	9	6
Grund 7	6	19	9
Grund 8	1	1	3
Grund 9	-	-	-
Totalt	46	57 ¹⁰	34

Av de redovisade siffrorna framgår att de vanligaste grunderna för återkallelse av en legitimation år 2015 är grund 7, dvs. på egen begäran samt grund 4 och 6 dvs. sjukdom eller liknande omständighet och underlåtenhet att följa beslutad provotidsplan.

¹⁰ Inklusive 2 beslut med dubbla grunder, nämligen grunderna 5+6 och 2+6

Övrigt

Ärendebalans

Vid årets ingång uppgick antalet ärenden i balans till 24. Vid årets utgång uppgick motsvarande siffra till 67, se tabell 12

Tabell 12 Ärendebalans per den 31 december 2015

År 2015	Antal ärenden
Ingående balans	24
Inkomna ärenden	140
Slutligt avgjorda ärenden	97
Utgående balans	67

Sammanträden

HSAN har under år 2015 genomfört 12 sammanträden.

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2015

Beslut om verksamhetsredogörelse för kalenderåret 2015 (dnr 21.1-2213/2016) har den 28 januari 2016 fattats av HSAN i följande sammansättning.

Ordförande Susanne Billum,
Ombudsmannen Annica Jansson
Överläkaren Martin Rödhalm
Legitimerade sjuksköterskan Ann-Louise Custerson
F.d. kommunalrådet Gösta Jedberger
Distriktssköterskan Kerstin Sjöström
F.d. riksdagsledamoten Kerstin Heinemann.

Susanne Billum